HUMBOLDT-UNIVERSITÄT ZU BERLIN

_Danuta Nowak
_Wiesław Hładkiewicz
Wydział Humanistyczny

W roku 1809 z inicjatywy Wilhelma von Humboldta, niemieckiego językoznawcy, filozofa i polityka założono Uniwersytet w Berlinie. Do roku 1946 uczelnia nosiła miano Friedrich-Wilhelm-Universität. Nazwa Humboldt-Universität pochodzi z 1949 r., kiedy to w Berlinie Zachodnim powstała Freie Universität jako alternatywa dla Uniwersytetu Wschodniego. Nadanie berlińskiemu uniwersytetowi miana Humboldt-Universität dotyczyło dwóch braci Humboldtów Wilhelma i Aleksandra (przyrodnika i podróżnika).

Fryderyk Wilhelm Christian Karol Ferdynand von Humboldt (1767-1835) studiował prawo filozofię, historię i języki klasyczne na uniwersytetach we Frankfurcie nad Odrą, w Getyndze i w Paryżu. W 1809 roku został ministrem edukacji i w ciągu kilku miesięcy zreformował cały pruski system szkolnictwa.

W literaturze przedmiotu wymienia się trzy modele uniwersytetu, które sformułowano w okresie Oświecenia: francuski (napoleoński), niemiecki (humboldtowski) i angielski (newmanowski). Niemiecki typ uniwersytetu rozwinął się według projektu Wilhelma von Humboldta i przybrał formułę instytucji typu non - profit. Koncepcję oparto na trzech zasadach: „jedności wiedzy", „jedności profesorów i studentów" oraz „jedności badań i kształcenia".

Nowożytne uniwersytety budowały swoje fundamenty w oparciu o idee Humboldta. Twórcy założeń uniwersytetu niemieckiego twierdzili, że badania naukowe stanowią integralną część obowiązków profesorów wykładających na uniwersytecie („jedność badań i kształcenia").

Zasada „jedności wiedzy" opierała się na założeniu, iż poszczególne gałęzie nauki są tak samo ważne, ponieważ uzupełniają się tworząc wiedzę ogólną. Celem nauki jest odkrywanie prawdy, a zadaniem uniwersytetu prowadzenie badań naukowych i kształcenie studentów podczas wdrażania ich do badań. Humboldt był przeciwnikiem „rozczłonkowania" dyscyplin akademickich w obrębie różnych szkół.

Zasada „jedności profesorów i studentów" głosiła, iż wykładowcy nie mają monopolu na prawdę i wiedzę, gdyż nie jest ona gotowym produktem, ale nieskończonym procesem. W praktyce oznaczało to, iż student przystępował do egzaminów wtedy, kiedy był gotowy. Z tych założeń wynikała

Nowożytne uniwersytety budowały swoje fundamenty w oparciu o idee Humboldta. Twórcy założeń uniwersytetu niemieckiego twierdzili, że badania naukowe stanowią integralną część obowiązków profesorów wykładających na uniwersytecie („jedność badań i kształcenia")

również swoboda akademicka czyli wolność nauki i nauczania, której miało strzec państwo. Uniwersytet ma charakter egalitarny albowiem nie zakłada wyższości wykładowców nad studentami w procesie zdobywania wiedzy, a jego głównym zadaniem jest zapewnienie studentom wykształcenia w atmosferze równości uczonych i uczących się.

Idee Humboldta, na wielu uczelniach o charakterze akademickim, są nieobecne, albowiem studentów nie uczy się krytycznego myślenia, ani nie wdraża się ich do badań naukowych. Studiowanie polega na odtwarzaniu wiedzy przekazywanej w „pigułce". Ponadto na uczelniach o charakterze akademickim studenci nie są przygotowani do pracy zawodowej. Oferta edukacyjna na poziomie wyższym powinna zapewniać podział pomiędzy kształceniem zawodowym a akademickim. Wówczas osoby chcące zdobyć zawód uzyskiwałyby dyplomy wyższych szkół zawodowych. Natomiast uniwersytety powinny wdrażać do pracy naukowej. Demokratyzacja edukacji na poziomie wyższym przynosi zjawisko „przeedukowania" społeczeństwa i inflacji dyplomów na świecie, natomiast w Polsce przybiera postać hiperinflacji. Według raportu Programów Narodów Zjednoczonych (UNDP) „szkoły w Polsce uczą dużo, ale kiepsko, nie przygotowują do życia zawodowego i za wolno reagują na potrzeby rynku".